

RV12-0386 24-uursrapportage bijna botsing na STS passage te Utrecht op 25 april 2012

Stoptonend seinpassage met risico op een botsing met een
passerende trein.

Datum 26 april 2012
Status definitief

RV12-0386 24-uursrapportage bijna botsing na STS passage te Utrecht op 25 april 2012

Stoptonend seinpassage met risico op een botsing met een passerende trein.

Datum 26 april 2012
Status definitief

Op woensdag 25 april 2012 passeert stoptrein 17450 van NS Reizigers stoptonend sein 1288 te Utrecht CS, de trein rijdt wissel 1419B open en wordt door de machinist tot stilstand gebracht. Omstreeks de STS-passage kruist werktrein 59901 van Strukton voor trein 17450 langs.

Inhoud

Samenvatting 5

1 Inleiding 6

1.1 Voorval 6

1.2 Beknopte beschrijving en classificatie 6

2 Het voorval 7

2.1 De melding 7

2.2 Locatie 7

2.3 Betrokken treinen, personeel en systemen 8

2.4 Lading en vervoerder 8

2.5 Toedracht 8

2.6 Gevolgen 8

3 Onderzoek Inspectie Leefomgeving en Transport 9

3.1 Onderzoek ter plaatse 9

3.2 Vervolgonderzoek 9

Samenvatting

Op woensdag 25 april 2012 om 16.04 uur passeert stoptrein 17450 van NS Reizigers stoptonend sein 1288 te Utrecht CS, de trein rijdt wissel 1419B open en wordt door de machinist tot stilstand gebracht. Omstreeks de STS-passage kruist werktrein 59901 van Strukton voor trein 17450 langs.

Het voorval wordt door de Inspectie geclassificeerd als een ernstig incident.

De overeenkomsten van het voorval met de situatie die op 21 april 2012 tot de treinbotsing te Amsterdam heeft geleid geven de Inspectie aanleiding om een eigen onderzoek in te stellen.

1 Inleiding

1.1 Voorval

Op woensdag 25 april 2012 om 16.04 uur passeert stoptrein 17450 van NS Reizigers stoptonend sein 1288 te Utrecht CS, de trein rijdt wissel 1419B open en wordt door de machinist tot stilstand gebracht. Omstreeks de STS-passage kruist werktrein 59901 van Strukton voor trein 17450 langs. Er doen zich geen persoonlijke ongelukken voor, er ontstaat wel schade aan de infrastructuur en er treden vertragingen in de dienstregeling op.

1.2 Beknopte beschrijving en classificatie

De passage van een stoptonend sein te Utrecht CS met risico van een botsing met een goederentrein is voor de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) aanleiding om een eigen onderzoek in te stellen. Het voorval wordt door de Inspectie geclassificeerd als een ernstig incident.

Factoren die bij de passage van een stoptonend sein een rol kunnen spelen zijn ondermeer de snelheid van de trein, het handelen van de machinist, de staat van het materieel, de waarneembaarheid van het sein en de toestand van de infrastructuur.

De Inspectie Leefomgeving en Transport doet als toezichthouder op de spoorwegveiligheid onderzoek naar ongevallen op het openbare spoorwegnet. Wettelijk is deze taak vastgelegd in Artikel 66 van de Spoorwegwet.

Door middel van een onderzoek ter plaatse en een vervolgonderzoek beoordeelt de Inspectie de omstandigheden waaronder dit ongeval heeft plaatsgevonden. De resultaten van het onderzoek van de Inspectie dienen voor berichtgeving aan de samenleving, voor het verrichten van analyses, als leermoment voor de op het spoor actieve partijen en ter onderbouwing van mogelijke sancties.

Deel van het onderzoek van de Inspectie vormt een 24-uursrapportage. Deze rapportage omschrijft de omstandigheden rond het ongeval in de eerste 24-uur na het plaatsvinden hiervan. De 24-uursrapportage beperkt zich tot de op dat moment vaststaande en geverifieerde bevindingen.

2 Het voorval

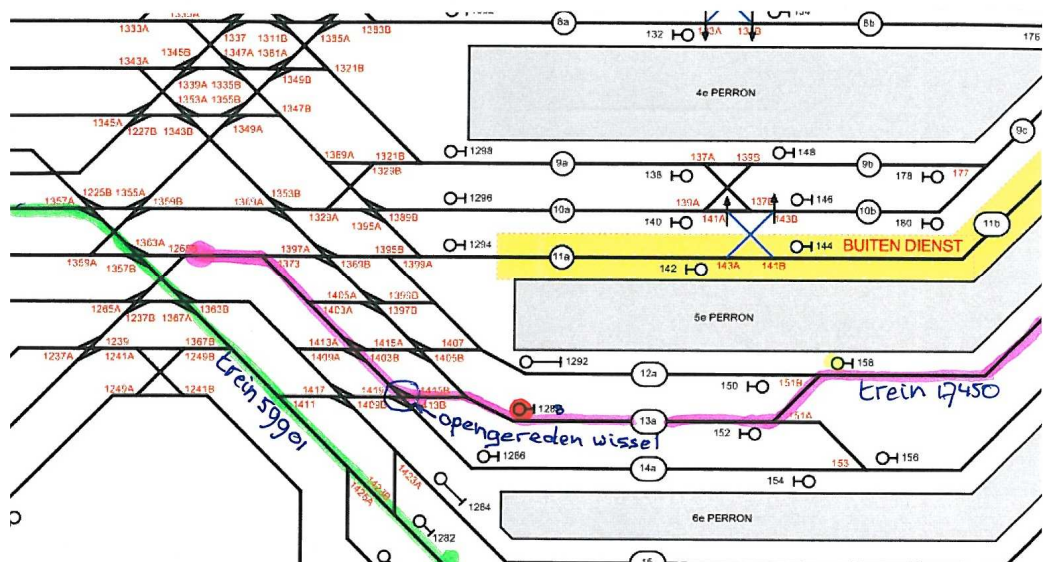
2.1 De melding

Op woensdag 25 april om 16:20 uur wordt de crisisorganisatie van de Inspectie Leefomgeving en Transport, Rail en Wegvervoer door de Backoffice van ProRail geïnformeerd over een stoptonend sein passage te Utrecht waarbij een wissel is open gereden en waarbij aldus ProRail geen directe gevaarsetting bestond.

Op grond van de melding wordt het incident door de Inspectie geregistreerd. Omdat er een aantal vragen bestonden over de toedracht van het voorval is na overleg met de inspecteur piket 2^e niveau de inspecteur piket 1^e niveau ter plaatse gegaan. Tijdens het onderzoek door ILT op de treindienstleidingspost van ProRail te Utrecht bleek later op de avond dat er wel een gevaarsetting aan het voorval gekoppeld was. Omstreeks de STS passage van trein 17450 is namelijk werktrein 59901 van Strukton voor trein 17450 langs gekruist.

2.2 Locatie

Het voorval heeft zich voorgedaan te Utrecht CS. Op onderstaande tekening staan de rijwegen van de treinen 17450 (paars) en 59901 (groen) aangegeven. Dwergsein 1288 op de kop van spoor 13A is vermoedelijk stoptonend gepasseerd door NSR trein 17450.

Afbeelding 1: situatieschets ligging locatie voorval

2.3 Betrokken treinen, personeel en systemen

Bij het voorval zijn de volgende treinen, personeelsleden en systemen betrokken:

- Trein 17450 van NS Reizigers, een stoptrein van Utrecht Centraal naar Breukelen
- Trein 59901 van Strukton, een werktrein bestaande uit ballastwagens van Maarsse/Strukton naar Roosendaal.
- De machinisten van beide treinen
- De treindienstleider van ProRail Verkeersleiding

2.4 Lading en vervoerder

- De reizigerstrein werd vervoerd door NS Reizigers
- De werktrein werd vervoerd door Strukton

2.5 Toedracht

Op woensdag 25 april 2012 omstreeks 16.02 uur passeert stoptrein 17450 van NS Reizigers stoptonend sein 1288 te Utrecht CS. De trein rijdt wissel 1419B open en wordt even verderop door de machinist tot stilstand gebracht als deze een goederentrein voorlangs ziet kruisen. Omstreeks de STS-passage kruist op dat moment werktrein 59901 van Strukton voor trein 17450 langs.

2.6 Gevolgen

Er hebben zich geen persoonlijke ongelukken voorgedaan. De infrastructuur (wissel 1413B) is beschadigd. Het voorval heeft geleid tot vertragingen in de dienstregeling.

3 Onderzoek Inspectie Leefomgeving en Transport

3.1 Onderzoek ter plaatse

Door de piket 1^e niveau van de Inspectie is samen met piket 2^e niveau een vooronderzoek uitgevoerd op de treindienstleidingspost te Utrecht. Uit dit onderzoek is gebleken dat het voorval in tegenstelling tot de eerdere (en tot nu toe enige) melding van ProRail wel degelijk een risicosetting had.

Bevindingen tot op heden:

- Er is voor trein 17450 een rijweg ingesteld van spoor 12B naar spoor 13A (van sein 158 met als vermoedelijk seinbeeld geel, naar sein 1288 met als vermoedelijk seinbeeld rood).
- Achter sein 1288 worden de rijwegen op dat moment handmatig ingesteld door de treindienstleider. Er is voor trein 17450 nog geen doorgaande rijweg ingesteld.
- Voor trein 59901 is een rijweg ingesteld van Maarssen via o.a. wissel 1357A rechtsleidend naar spoor 16 op Utrecht Centraal; dit is naar later is gebleken een gebruikelijk pad voor deze trein.
- De machinist van trein 17450 geeft tegenover ILT aan dat hij in zijn beleving sein 158 op groen en sein 1288 op geel is gepasseerd.
- Sein 1288 is niet voorzien van ATB-Vv.
- Wissel 1419B is door trein 17450 open gereden en beschadigd geraakt. Dit kan er op duiden dat er door dat wissel geen rijweg is ingesteld voor trein 17450.
- Na het open rijden van wissel 1419B is trein 17450 nog enkele honderden meters doorgereden.
- De machinist van trein 17450 is pas gaan remmen toen hij onverwacht naar de hem passerende goederentrein geleid werd. Op slechts een paar meter afstand van deze goederentrein is, zo blijkt uit de verklaring van zowel de machinist als de treindienstleider, de stoptrein tot stilstand gebracht.
- Bij de treindienstleiding is het duidelijk dat het hier een bijna-botsing betreft.
- Het Backoffice van ProRail informeert ILT en KLPD na het voorval met de melding dat het een STS zonder gevaarstelling betreft.
- Omdat het hier een deelrijweg betreft besluit ILT een nader verkennend onderzoek in te stellen. Deelrijwegen hebben in het verleden bijgedragen aan enkele zeer ernstige voorvallen.
- Van de Strukton goederentrein blijkt ProRail geen wagenlijst met de samenstelling en aard van de trein te hebben. Deze is ook niet per fax beschikbaar.

3.2 Vervolgonderzoek

Op grond van de gevolgen en de tot op heden vastgestelde feiten rond dit ernstige incident zal de Inspectie een aanvullend eigen onderzoek uitvoeren. Het vervolgonderzoek zal worden uitgevoerd onder dossiernummer RV12-0386.

Het onderzoek zal zich met name richten op de navolgende centrale onderzoeksvragen:

- Waardoor heeft trein 17450 sein 1288 stoptonend gepasseerd.

Hierbij zullen de volgende aspecten beoordeeld worden:

- Welke rijwegen zijn ingesteld voor de treinen 17450 en 59901;
- Welke handelingen hebben de beide machinisten verricht;
- Welke handelingen heeft de treindienstleider uitgevoerd;
- Hebben de seinen 158 en 1288 correct gewerkt;
- Voldoet de waarneembaarheid van sein 1288.